

MÜZİKLE MATEMATİK DERSİ

Dagmar GRANZOW

Horace yüzyıllarca önce Romalılara "Eğlendirerek öğretin!" demişti. Şimdi de bir Bulgar doktoru hafif ve tatlı müzik çalarken öğrencilerin 50 kez daha çabuk öğrendikleri bir yöntem geliştiriyor.

Markus burnunu karıştırıyor. Claudia kalemini çiğniyor. Martin defterini karalıyor. Avusturya'nın Linz kentindeki ilkokulun 1-B sınıfındaki öğrenciler mutlu bir tenbellik içinde. Kimi vakit sıralarının üzerinde, kimi vakit altında yerlerde oturuyorlar ve bu, ilk bakışta insana çocuklar için hazırlanmış bir eğlencede bulunduğu hissini veriyordu. Oysa 1-B sınıfında o anda hesap dersi vardı.

Bir hoparlörden senfonik müzik iştiliyor, aynı zamanda bayan öğretmenin de dört dörtlük bir tempo ile matematik dersi veriyordu. Son keman sesi ve son sayı bittikten sonra, çocuklar yerlerinden fırlıyorlar, gülüyor ve teneffüste imiş gibi bağırıp çağırıyorlardı. Birdenbire öğretmen soruyor: "Bu dört köşe'nin adı nedir çocuklar?" Derhal 28 çocuk, kız ve oğlan, seslerini kesiyor ve parmaklarını kaldırıyorlar, "öğretmenim, ben söylüyeyim, ben söylüyeyim"... Hepsi beraber kulak kesilmişlerdi ve hepsi yanıtı biliyorlar: "Kare, öğretmenim" Bravo, çocuklar, öğretmen çocukları övüyor ve sonra onları hep beraber şarkı söylemeye davet ediyor: "Sayılar, evet onlar, benim dostlarımdır..." 1-B sınıfının çocukları iki buçuk aydan beri okula gidiyorlar ve başta ana babaları olmak üzere herkesi, öğretmenleri de, neşeleri, öğrenmeye olan ölçüsüz arzuları ve öğrenme yetenekleri bakımından şaşırtıyorlar. Pedagoji Fakültelerine bağlı olan Ludwig-Boltzmann Öğrenim Araştırma Enstitüsü'nün Viyana ve Linz'de açmış olduğu dört deney sınıfından biri de işte sözü geçen 1-B

sınıfıdır. 120 öğrenci, öteki sınıflardaki arkadaşlarına oranla - tahmin edildiğine göre- 40-50 kez daha çabuk ve daha kolay- öğrenmektedirler.

Onlar esas itibarıyla yoğurt, gülyağı ve sarmısak ihracı ile tanınan küçük bir ülkeden, Bulgaristan'dan, gelen bir sisteme göre eğitim görmektedirler.

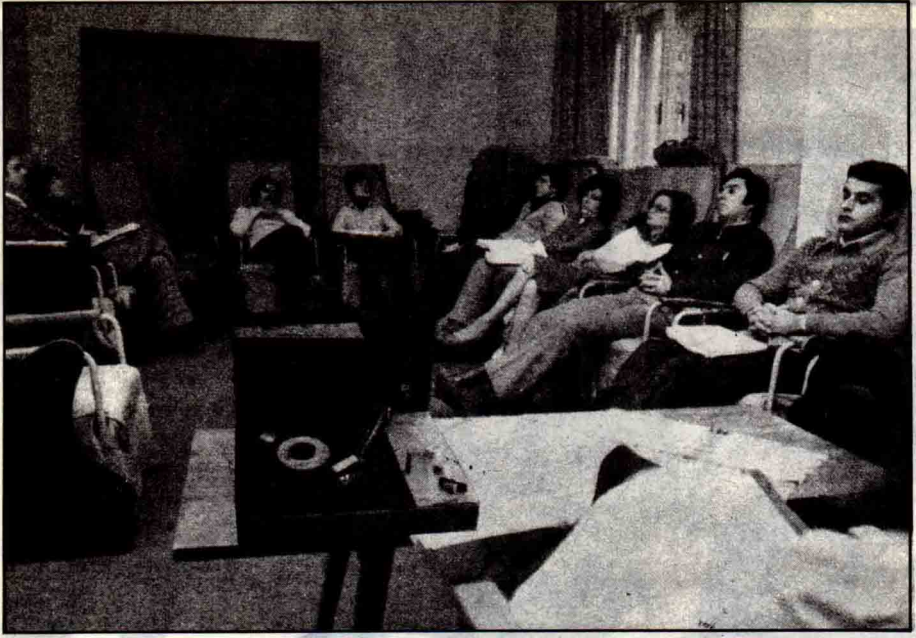
Bu yeni öğrenme yönteminin bulucusu 53 yaşındaki doktor ve psikoterapist George Lozanov'dur. Tıknaz ve omuzları öne doğru bükülmüş,

dört bir yana uçan saçlarıyla Beethoven'e benzeyen bu bilim adamı 25 yıldan beri kendisini "insanın içinde saklı kalan (uyuyan) bedensel ve zihinsel yeteneklerin meydana çıkarılması ve seferber edilmesi" konusuna adanmıştır. O insansal kişiliğin gizli ihtiyaçlarından (rezervlerinden) söz etmekte ve yeni bulduğu bilime de Suggestoloji adını vermektedir. Okul ile ilgili olarak da ona Suggastopedi denilmektedir.

Bulgar doktor: "Biz rahat, her türlü gerilim-

den uzak olduğumuz zamanlarda en iyi ve en çabuk öğreniriz. Niçin ve neyi öğrendiğimizi bilmediğimiz zaman aklımızda daha çok şey kalır ve onları belleğimizde daha uzun zaman tutarız," demektedir. Bununla beraber bunun neden böyle olduğunu tam olarak kendisi de bilmemekte, "Biz bir yol bulduk, fakat daha başlangıçtayız," demektedir. Daha 1929'da Alman Psikiyatrisi Hans Berger insanın beyin faaliyetini incelemiş ve Elektro-ansefalograf'larda Alfa,

Sakin ve huzur içinde yabancı dil kelimelerini öğrenen öğrenciler.

Beta, Theta ve Delta dalgalarını meydana çıkarmıştı. Psikiyatrisler, insanlar dinlemiş, huzurlu bir durumda oldukları zaman 8-13 Hertzlik Alfa dalgalarının farkına varmışlardı. Dr. Lozanov; "Alfa dalgalarında çoğu insanlar zihinsel ve bedensel rezervlerini serbest bırakabilirler," demektedir. Fizyologlarda alfa dalgalarına en kolay ve çabuk müzik ile ulaşabileceğimizi saptamışlardır. Lozanov buna bir ilâve yapmakta ve müziğin seçilmiş olmasını şart koşmaktadır. Örneğin, Mozart, Haydn, Vivaldi ve Bach (çünkü bunlar insanda hiç bir zaman saldırganlık hisleri uyandırmazlar) gibi müzik ustalarının parçaları ders esnasında çok olumlu olmaktadır. "Müzik morali yükseltir, bilinçaltını uyandırır, beyni huzur ve sükûna kavuşturur, yorgunluk belirtileri de bu sayede kaybolur."

Bu arada Bulgaristan'da, üçü başkent Sofya'da olmak üzere, Lozanov yöntemine göre ders veren 16 okul açılmıştır. 122 numaralı Christo-Karpaçer- Losenez okulu Sofya'da açılan bu yöntemdeki ilk okuldu. Deney beş yıldan beri devam etmektedir. Okul müdürü Iodor Stoyanov Kyopçev Almanya'nın tanınmış Stern dergisinin kendisiyle konuşan bir yazarına, "Başlangıçta ana ve babaların hepsi kuşkuluydular. Bu çok geçmeden değişti. Şimdi onlar çocuklarını daha uzak da olsa, bizim okula göndermeyi tercih ediyorlar."

Sekiz yaşında küçük bir kızın annesi şöyle demiştir: "Augustina'yı ilkokula yazdırmak istediğimiz zaman, birdenbire ortadan kaybolmuştu. Onu uzun bir süre aramak zorunda kalmıştık. Sonunda ağlaya ağlaya okula gitmeğe razı oldu. Okuldan döndüğü zaman yüzü neşe ile doluydu, şarkı söylüyordu."

Başka bir anne de 8 yaşındaki Reina ve 10 yaşındaki Kyrill'i hasta oldukları zaman neredeyse odalarında kapatmak zorunda kalıyordu, onlar ne pahasına olursa olsun okula gitmek istiyorlardı.

Marina adındaki 10 yaşında bir kız okula girişinden beri "neşe, sevinç üzerine" 122 şiir yazmıştı ve daha da yazmaktaydı. Annesi şöyle diyordu, Marina bir kez sözümüzü dinlemese, "seni başka bir okula yollarız" dememiz herşeyin düzelmesine yetiyordu.

Acaba çocukların kendileri ne söylüyorlar, bir de onları görelim:

Ev ödevimiz olmadığı için oyun oynamaya daha fazla vakit bulabiliyoruz

Bu çok doğrudur. Hatta bundan da ileri gidilmektedir. Birinci sınıfta ev ödevi bir ödül anlamı taşımakta ve "bugün sen çok çalıştığın için sana bir de ev ödevi vereceğim" denmektedir. "Öğrenmek yapılması sevinç getiren bir iş, eylem olmaktadır." (Dr. Lozanov).

Öğretmen hiç bir zaman, "bir şeyin ezberlenmesinden" "dikkatle dinlenip akılda tutulmasından" zor veya gerekli olduğundan" söz etmez. Öğretmen över, ana baba över, Dr. Lozanov'un eğitiminin esas ilkesi budur, herkes över. "Hemen Hemen hiç farkına varmadan çocuklar güdülenirler ve (bir Rus Pedagogunun söylediği gibi) bir tür sünger gibi dersi emerler."

Derslerdeki bilgiler de parça parça verilmez, birbirleriyle bağlantılı olan büyük kesimler halinde verilir. Bu şekilde geniş bir bilgi çocukların canlarının sıkılmamasını sağlar. Her çocuk kendi eğilimine göre, en ilginç bulduğu parçayı "gagalar, çeker, alır." Kenarda kalan ve sonradan dolgu olarak alınacak bilgiler de araya sokulur, fakat birkaç gün ertelenmeden sonra.

Bunları Avusturya'da Linz şehrinde üç çocuk babası olan 37 yaşındaki Heinz Stöcker de tasdik etmektedir: 6 yaşındaki oğluma ilk zamanlar baktığımız vakit onun hiç bir şey öğrenmediğini sanmıştık. 8 hafta okula gittikten sonra birdenbire onun okumayı becerdiğini, bir trafik levhasını mükemmelen okuduğunu görünce şaşırıldık. "O, bak baba diyordu, bu dar açılı bir üçgendir." Başka bir okula giden 7 yaşındaki oğlum daha 1000'e kadar saymayı beceremediği için içerleyip dururken oysa bizim küçük hiç zahmet çekmeden 1000'e kadar saymasını çoktan becermiştir.

Çocuklar hemen hemen oynayarak, günlük hayatla ilgili şeylerle beraber ve hiç bir zorlamayla karşılaşmadan öğrendikleri için, çekinmeden açılırlar ve sevinerek daha fazla öğrenmeğe heveslenirler.

Onlar öğrenme sevincini bulmuşlardır, diyor, Dr. Lozanov.

Öte yandan Berlin Öğrencilere Yardım Örgütü Şef Psikoloğu Curt Dornig de, "normal okul öğrencileri on yaşına geldikleri halde öğrenmek için gerçek bir neden bulamadıklarından dolayı gizlice kendilerini suçlu hissederler," diyor. Sonuç, öğrenciler yorgun ve saldırgan olurlar.

25 Günde Kolayca 2000 Kelime Öğrenmek

Lozanov-Okulu öğrencilerinde durum başkadır. Charkov (Rusya) dan gelen bilim adamlarından bir grup bu yeni öğrenim yöntemi, "Bu güçtür, sen daha çalışmalısın" gibi lüzumsuz anlamları çocuğun aklına getirdiği için, onun kuvvetlerinin de yok olmasını engeller ve onları korur," diyor. Bilinen tepki, direnç mekanizmaları orkadan kalkar ve böylece dinlenen beyinin bir kısmı (% 96) eyleme geçer. Bu sayede belleğin yeteneği artar, Dr. Lozanov'un iddiasına göre yüzde 200, 300 kadar. Sonuç olarak Bulgar çocukları yazı yazmakla ilgili programı 138 saat

yerine 63 ve matematiği de 289 saat yerine 100 saatte öğrenirler.

"Biz ütöplast değiliz, diyor Lozanov, bizim için işin ekonomik tarafı önemlidir. Zamandan tasarruf, paradan tasarruf demektir." Bulgar rejisör Hari Stoiçev (The last letters- Son mektuplar) Almanya'da bir film firmasıyla beraber Lozanov felsefesini filme alacaktır. Fakat Bulgar doktorun düşünleri şimdiden Moskova, Washington, Los Angeles, Ottawa, Bogota, Tokyo, Stockholm, Viyana, Leipzig ve daha başka şehirlere yayılmıştır.

Bugün yuvarlak 50 merkezde yetişkinlere de Lozanov sistemine göre zorlanma (stress) sız yabancı dil öğrenen kurslar açılmıştır. Günde 4 saat, 25 gün süreyle, ev ödevi yapmadan, 1800-2000 kelime ve en önemli gramer kuralları öğretilir.

Pikap Bach'ın Koral Preledyumu'nu, (La majör), Paganin'in Keman Konçertosunu (Re minör), ya da Corelli'nin Concerti grossi'sinden bir tanesini çalar. Kursiyerler koltuklarında iyice arkaya dayanarak, rahatça otururlar. Bayan öğretmen derse başlarken, "hiç birşey düşünmeyiniz" der, bırakın müzik sizi etkilesin. Ondan sonra müziğe uyacak bir ritimle yabancı dilde bir öykü okur. Ertesi gün yapılan küçük bir test yaşlı öğrencilerin (20-25 yaş) beyinlerinin 120-150 yabancı kelime depoladıklarını gösterir.

Amerikalı bir öğrenci, ben bunları öğrenebileceğime hiç bir zaman inanmazdım, der. Bilim adamları şimdide kadar insanın günde en çok 30 kelime öğrenebileceği kanısındaydılar.

Kanadalılar bu yeni modayı iki yıl denedikten sonra 1975'te sonuçlarını bir raporda topladılar. "Bu metot yabancı dile karşı bir sevgi geliştirmektedir. Öğrencilerimiz öğrenmenin hoşlarına gittiği, onu sevdikleri için öğrendiler. Bu onlara kendilerine güvenmelerini öğretti. Aynı zamanda onları tatmin etti ve devam etmeğe için heveslendirdi.

San Diego (Kaliforniya) Üniversitesi'nden Profesör E. Philipov, "öğrencilerime iki oturumda Slav alfabetesini okuyup yazmasını öğretmek kabil oldu, onlar artık Bulgarca cümleleri çıkarabiliyorlardı. 10 diyalogta 1800 kelime verdim. İki öğrencim yüzde 100, geriye kalanlar da yüzde 95'ini öğrendiler," diyor.

Dr. Lozanov başarılarını bir günde topladı. 12 yıl adeta kapalı odada çalıştı. Sonra bir Bulgar bakanı tesadüfen kurslarından haber aldı, 4 hafta sonra oldukça Fransızca öğrendi. Ve ondan sonra Lozanov da enstitüsü için istediği kadar para buldu.